

SUOMEN YLIOPIILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

LIITOKOKOUS 19.-20.11.2021 PÖYTÄKIRJA

LIITE 7

SYL

Opiskelijat paremman huomisen puolesta

Suomen ylioppilaskuntien liiton poliittinen linjapaperi

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
Y-tunnus: 0202339-6

Sisällys

Johdanto	3
Arvot	4
Yhteiskunta	5
Suomalainen hyvinvointivaltio	5
Hyvinvointivaltion turvaverkot	6
Nykyajan työelämä	7
Opiskelijan kunta, elävä kunta	9
Ilmastoystävällinen ja kestävä yhteiskunta	11
Yliopisto	14
Suomalainen sivistysyliopisto	14
Koulutuspolku ja koulutuksellinen tasa-arvo	15
Opiskelijakeskeinen oppiminen ja opiskelukyky	18
Korkeakoulujärjestelmä ja tutkinnot	21
Ylioppilas	23
Opiskelijan järkevä toimeentulo	23
Opiskelijaruokailu ja ateriatuki	25
Laadukasta ja kohtuuhintaista opiskelija-asumista	26
Opiskeluterveydenhuolto ja YTHS	27

Johdanto

Suomen ylioppilaskuntien liitto tekee poliittista vaikuttamistyötä opiskelijoiden, suomalaisen yhteiskunnan ja paremman maailman hyväksi. Tämä asiakirja määrittelee SYL:n toiminnan suunnan, joka syntyy liiton arvoista. SYL:n tavoitteena on olla sivistyksen puolustaja, edelläkävijä, sekä kansainvälisen ja yhdenvertaisen maailman rakentaja. Linjapaperi sitoo liiton hallituksen ja työntekijöiden työtä.

SYL:n vaikuttamistyön kannalta olennaisimmat asiat ovat ryhmiteltyinä kolmeen teemaan: *yliopisto*, *yhteiskunta* ja *ylioppilas*. Jokaisen osion aluksi kuvataan, mihin SYL:n vaikuttamistyöllä pyritään. Ihannetilän lisäksi linjapaperissa on määritelty konkreettisia edunvalvonnallisia tavoitteita, jotka toteuttamalla päästään lähemmäs tuota ihannetta.

Linjapaperi on voimassa toistaiseksi, ja sitä voidaan muuttaa liittokokouksessa joko hallituksen tai jäsenjärjestöjen esityksestä. Ihannetilän kuvaus on tarkoitettu kestäväksi ja pitkäaikaiseksi tavoitetilaksi. Edunvalvonnalliset tavoitteet puolestaan elävät ajassa, joten niitä päivitetään poliittisen tilanteen niin vaatiessa.

Sen lisäksi, että linjapaperi ohjaa strategisesti ylioppilaskuntien ja SYL:n muodostaman ylioppilasliikkeen edunvalvontatyötä, on se myös määritelmä meistä itsestämme. Opiskelijoiden tulee vahvistaa asemaansa tulevaisuuden Suomen rakentajina. Ylioppilasliikkeellä tulee olla jatkuva valmius kehittyä itse, jotta se voi kehittää ympärillä olevaa maailmaa. Ylioppilaskuntien ja SYL:n tavoitteena on päästä lähemmäs opiskelijaa ja toimia opiskelijoiden puolesta, jotta opiskelijat voisivat rakentaa parempaa huomista opintojensa aikana ja valmistuttuaan.

Arvot

SYL:lle tärkeimpiä asioita ovat sivistys, edelläkävijyys, kansainvälisyys, yhdenvertaisuus ja kestävyys. Nämä arvot muodostavat toiminnallemme vankan pohjan, jolle sekä päivittäinen työ ja päätöksenteko että pidemmän aikavälin edunvalvontatyö perustuvat.

SYL on

- intohimoinen **sivistyksen** puolestapuhuja.
 - Sivistys on avarakatseisuutta sekä taitoa kuunnella, luoda, oppia ja ymmärtää. Koulutus ja opiskelijoiden toiminta ovat olennainen osa jatkuvasti elävää sivistyksen ihannetta.
- rohkea **edelläkävijä**.
 - Edelläkävijyys on vanhan haastamista ja uuden luomista. Opiskelijat rakentavat ennakkoluulottomasti parempaa huomista.
- laaja-alaisen **kansainvälisyyden** edistäjä.
 - Akateemisessa yhteisössä ihmiset kohtaavat yli rajojen. Aito kansainvälisyys edellyttää yhteiskunnalta monimuotoisuutta ja syrjimätöntä kulttuurien kohtaamista.
- **yhdenvertaisuuden** puolustaja.
 - Yhdenvertaisuus on vahvan ja hyvinvoivan yhteiskunnan perusta. Kaikilla tulee olla yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja vaikuttaa yhteisönsä asioihin kykyjensä mukaan ja taustoistaan riippumatta. SYL on täten feministinen ja antirasistinen järjestö.
- **kestävän** tulevaisuuden rakentaja.
 - Kestävyys on luonteeltaan läpileikkaava arvo organisaatiossamme. Se on luonteeltaan ekologista, sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista. Vaikutamme yhteiskunnassa ja omassa toiminnassamme vahvasti ilmasto- ja biodiversiteettikriisiä, sekä muita ympäristöongelmia vastaan. Sosiaalisella ja kulttuurisella kestävyydellä mahdollistetaan yksilöiden sekä yhteisön inhimillinen, vapaa ja eettinen toiminta nyt ja tulevaisuudessa, sekä kulttuurien säilyminen ja kehittyminen sukupolvelta toiselle. Taloudellisella kestävyydellä varmistetaan niin toimintamme jatkuvuus kuin laajemmin suomalaisen hyvinvointivaltion tulevaisuus.

Yhteiskunta

Suomalainen hyvinvointivaltio

Suomalainen hyvinvointivaltio perustuu laajaan, kaikki kansalaiset kattavaan sosiaalivakuutukseen ja julkisrahoitteisiin hyvinvointipalveluihin, jotka suojaavat ja tukevat kansalaisia elämäntilanteiden muutosten, kuten työttömyyden, perheellistymisen, sairauden tai muun äkillisen muutoksen aikana. Kenenkään hyvinvointi tai toimeentulo ei saa olla riippuvaista hyväntekeväisyydestä eikä siihen saa vaikuttaa yksilön sukupuoli, etninen tausta, kansallisuus, seksuaalinen suuntautuminen, poliittiset mielipiteet, vammaisuus tai muu henkilökohtainen ominaisuus. Hyvinvointivaltion palvelut ja tulonsiirrot tulee rahoittaa ensisijaisesti verotuksella ja yleisillä vakuutusmaksuilla.

Verotusjärjestelmän tulee olla sosiaalisesti oikeudenmukainen, kattava ja tuloeroja tasaava. Korkeakoulutuksesta eniten taloudellisesti hyötyvät osallistuvat hyvinvointivaltion rahoitukseen progressiivisen verotuksen kautta. Verotuksen sekä yritys- ja energiatukien täytyy ohjata sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävään tuotantoon ja kulutukseen. Harmaan talouden ja veronkierron torjuntaan tulee kohdistaa riittävät resurssit ja aggressiivista verosuunnittelua kaitsea lainsäädännöllisin toimin. Suomen on oltava eturintamassa edistämässä globaalia vastuunkantoa ja kehitysyhteistyötä. Suomen kehitysyhteistyörahoitus on nostettava 0,7 %:iin bruttokansantuotteesta. Vähiten kehittyneille maille suunnattavan tuen suuruus on välittömästi nostettava 0,2 %:iin bruttokansantuotteesta. Kehitysyhteistyörahoitukseen ei tule laskea pakolaisuuden kansallisia kustannuksia ja muita kehitysyhteistyön budjettia keinotekoisesti paisuttavia kuluja. Varat tulee suunnata niin, että myös kansalaisjärjestöt voivat hyödyntää niitä. Yhtenä keskeisenä kehityspolitiikan ohjelmien teemana tulee olla koulutus. Suomen tulee toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, joista linjataan Agenda 2030 -päätöslauselmassa. Agenda2030:n pitää näkyä läpileikkaavasti myös Suomen valtion budjetissa. Suomen tulee sitoutua ilmastolain tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja huomattaviin päästövähennyksiin.

Yhteiskunnan on oltava kaikesta syrjinnästä vapaa ja edistettävä yhdenvertaisuutta. Rasismia tai epätasa-arvoa ei voida hyväksyä ja niihin tulee puuttua aktiivisesti. Yhdenvertaista yhteiskuntaa rakennetaan tiedostamalla normit ja rakenteet, jotka vaikuttavat ihmisten toimintaan. Ihmisillä on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet toteuttaa itseään riippumatta etnisestä, sosioekonomisesta ja henkilökohtaisesta taustasta, vakaumuksesta, fyysisestä tai psyykkisestä toimintakyvystä sekä sukupuolesta ja seksuaalisesta suuntautumisesta.

Kansainvälisyyttä ja kulttuurien monimuotoisuutta on arvostettava keskeisinä tekijöinä suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Suomella ei ole varaa sulkea rajojaan kansainvälisiltä osaajilta, vaan heidän asettumistaan Suomeen on edistettävä.

Suomen tulee olla aktiivinen Euroopan unionissa. Eurooppalaiset arvot, kuten vapaa liikkuvuus ja oikeusvaltioperiaate, ovat keskeisiä identiteettimme kannalta. Euroopan Unionin tulee kantaa vastuunsa turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyessä ja panostaa unionin laajuisen tehokkaan vastaanottojärjestelmän ja kotoutumisen kehittämiseen. Euroopan unionin tulee olla edelläkävijä kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Suomi vaikuttaa aktiivisesti Euroopan unionissa tehtävään sosiaali- ja koulutuspolitiikkaan. Toimivallan näillä aihealueilla tulee ensisijaisesti säilyä jäsenvaltioilla läheisyysperiaatteen mukaisesti. EU-instituutioiden tärkeänä roolina on edistää koulutusta perusoikeutena ja julkisena hyödykkeenä. SYL tekee EU-edunvalvontaa sekä itsenäisesti että yhteistyössä European Students' Unionin ja muiden sidosryhmien kanssa.

Hyvinvointivaltion turvaverkot

Sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden on oltava yhteiskuntapolitiikan keskiössä: hyvinvointivaltiomme oikeutus perustuu siihen, että jokainen sukupolvi voi luottaa hyvinvointivaltion vakuutukseen riskien varalta. Vakuutuksen taso ja laajuus eivät voi olla kytköksissä lyhyen aikavälin taloudellisiin suhdanteisiin, eikä yhden sukupolven vakuuttaminen saa heikentää muiden sukupolvien asemaa.

Kansalaisen aktiivisuus tulee ymmärtää laajemmin kuin vain palkkatyöhön osallistumisena, ja kaikkea yhteiskuntaa hyödyttävää toimintaa on arvostettava. Sosiaaliturvajärjestelmän perustana tulisi olla yksilökohtainen, vastikkeeton, yksinkertainen ja ihmisarvoiseen elämään riittävä perustulo. Perustulojärjestelmä mahdollistaisi itsensä kehittämisen, opiskelun, työnteon, yrittämisen ja perhe-elämän sujuvan yhteensovittamisen.

Tulevaisuuden työelämässä ihmisen on voitava liikkua joustavasti palkkatyön, opiskelun, yrittäjyyden ja työttömyyden välillä. Perustulojärjestelmän lisäksi kasvaa näin ollen jatkossa tarve työttömyysvakuutukselle. Kaikilla kansalaisilla tulisikin olla oikeus ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan etuuden työssäoloehdon täytettyään. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan ja perusturvaetuuksien välillä ei pidä olla korotuskytköstä.

Eläkejärjestelmän on turvattava riittävä toimeentulo. Eläkeiän on oltava sidoksissa elinajan odotteen kehittämiseen, mutta todellisen eläköitymisiän nostamiseksi ja työurien pidentämiseksi tarvitaan kuitenkin toimia koko työuran ajalle. Eläkeikiä tarkastellaan alakohtaisesti työn fyysinen ja henkinen kuormittavuus huomioon ottaen. Samalla tulee pitää huolta, että eläkejärjestelmä säilyy yksinkertaisena ja yhdenvertaisena sekä siitä, että se

kannustaa työurien pidentämiseen kaikilla aloilla. Sairauden ajalta saatavilla tuilla tulee olla mahdollista opiskella ilman opintopisterajoituksia. Eläkejärjestelmän tulee kohdella eri sukupolvia yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti. Eläkemaksuja ei tule korottaa. Väestörakenteen muutos aiheuttaa eläkejärjestelmään paineita, joihin on reagoitava eri sukupolvia oikeudenmukaisesti kohtelevalla tavalla. Kestävää järjestelmää ei voida rakentaa nuorten sukupolvien kustannuksella.

Perhevapaiden jakautumisen ja käytön tulisi toteutua mahdollisimman tasaisesti vanhempien välillä. Perhevapaaudistuksen jälkeen vanhempien hoitovastuun ja vapaiden jakautumista on seurattava ja entisestään edistettävä perheiden sisäistä tasa-arvoa. Kannustetaan vanhempia palaamaan nykyistä varhaisemmin takaisin työelämään parantamalla osa-aikatyön mahdollisuuksia, tekemällä työelämästä perhemyönteisempää, helpottamalla työn ja perheen yhteensovittamista ja purkamalla työelämän sukupuolittuneita rakenteita. Vanhemmuuden kustannukset on oikeudenmukaista jakaa kaikkien työnantajien kesken. Perheiden monimuotoisuus on huomioitava kaikessa perheitä koskevassa päätöksenteossa.

Vaikuttamistavoitteita:

- Sosiaaliturvan tulee perustua perustuloon, joka mahdollistaa opiskelun, itsensä kehittämisen, työnteon ja yrittämisen sujuvan yhteensovittamisen.
- Työttömänä tulee saada opiskella rajoituksetta, jos henkilö voi opiskelun ohessa hakea ja on valmis vastaanottamaan työtä.
- Eläkkeen karttumisikä tulee poistaa ja vanhuuseläkkeen karttua ensimmäisestä työsuhteesta alkaen.
- Perhevapaiden tulee jakautua niin, että kahdelle vanhemmalle kohdentuu kummallekin kolmannes vapaista ja kolmannes jää vapaasti jaettavaksi. Vapaat on voitava jakaa yhdenvertaisesti ja tasaisesti myös monimuotoisissa perhemuodoissa.
- Nykyinen kotihoidontuki tulee kohdentaa huoltajille tasaisesti.
- Vanhemmuuden kustannukset tulee jakaa tasan kaikkien työnantajien kesken.

Nykyajan työelämä

Työelämä edellyttää jatkuvaa oppimista. Hyvä työ on innostavaa, merkityksellistä ja joustavaa. Työelämässä on tärkeää yhtäältä jatkuvasti kehittää asiantuntemusta ja toisaalta kasvaa työtovereina ja aktiivisina kansalaisina. Korkeakoulututkinnon tulee tarjota hyvät eväät molempiin, ja korkeakoulutuksen arvo työelämässä tulee tunnustaa.

Sukupuolien palkkatasa-arvo on työelämän keskeinen tasa-arvokysymys. Palkkatasa-arvo on sukupuolesta, etnisestä taustasta tai vammaisuudesta riippumatta työelämän keskeinen kysymys. Tasa-arvoinen palkkaus kuuluu oikeudenmukaisen, laadukkaan ja tuottavan työelämän perusedellytyksiin. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen työelämän toteutuminen vaatii työnantajilta yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolain syrjintäperusteiden intersektionaalista

huomioimista kaikissa työsuhteissa ja esimerkiksi työharjoitteluissa koko työsuhteen keston ajan. Palkattomat harjoittelut eivät edistä oikeudenmukaista työelämää.

Työuran on katsottava alkavan ensimmäisestä työsuhteesta, eikä vasta valmistumisen jälkeen. Opintojen ja työelämän yhdistämisen tulee olla sujuvaa. Työntekijöillä on oltava yhdenvertainen irtisanomissuoja ja erityisesti opiskelijoiden ja muiden heikossa neuvotteluasemassa olevien asemaa tulee vahvistaa lainsäädännön keinoin. Myös sellaisissa työsuhteissa, joissa ei ole määritelty minimityötuntimäärää, tulee olla oikeus työttömyysturvaetuuksiin ja palkalliseen sairauslomaan sekä mahdollisuus ottaa tarvittaessa vastaan muuta työtä.

Lyhyellä aikavälillä SYL kannattaa mahdollisuutta työttömyysturvalla opiskeluun. Työttömyysturvalla opiskelun tulee kohdella kaikkia opiskelijoita ja eri aloja yhdenvertaisesti ja johdonmukaisesti. Päätoimisen, tutkintoon johtavan koulutuksen ensisijaisen tukimuodon tulee olla opintotuki, mutta tämän ollessa mahdotonta tulee työttömyysturvaa voida käyttää. Keskipitkällä aikavälillä SYL kannattaa sellaista perustulomallia, joka mahdollistaa oman osaamisen kehittämiseen.

Työkulttuurin merkitys työurien laatuun ja pituuteen on kiistaton. Työkulttuurin tulee edistää työssä jaksamista, hyvinvointia, työyhteisötaitoja ja luovuutta sekä kannustaa hyvään johtajuuteen. Työt pitää järjestää niin työntekijän kuin työnantajan tarpeet ja edellytykset huomioiden. Työnantajien ja työntekijöiden on molempien tunnettava vastuunsa ja velvollisuutensa sekä huolehdittava omalta osaltaan työlainsäädännön ja työsuojelun toteutumisesta. Epäsäännöllisen työn tekemisen ja teettämisen yleistymisen pitää huomioida sosiaali- ja työlainsäädännössä. Sosiaaliturvan jäykkyys ei saa estää mahdollisuutta sivistyä, luoda uutta ja yrittää läpi elämän. Työehtosopimusten on toisaalta huomioitava epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien tarpeet.

Yliopistojen tulee tukea aktiivisesti monipuolista opiskelijayrittäjyyttä kasvuyrityksistä yhteiskunnallisiin yrityksiin. Halukkaille tulee tarjota käytännön yrittäjyyskoulutusta ja opinnoissa tulee olla riittävästi tilaa verkostoitumiselle, kokeilemiselle ja yhteiskunnalliselle aktiivisuudelle. Opiskelijoilla on immateriaalioikeudet opinnoissa tuottamiinsa aineellisiin ja aineettomiin materiaaleihin. Yliopistot eivät saa hyödyntää asemaansa vaatiessaan opiskelijaa suostumaan tekijänoikeuksien luovuttamiseen. Opiskelijoille on myös taattava tarvittava tieto ja oikeusturva heidän ideoidensa kaupallisista mahdollisuuksista opinnäytteitä koskettavaa yritys yhteistyötä tehdessä.

Suomessa opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden arjesta tulee tehdä mahdollisimman sujuvaa ja esteitä heidän työllistymiselleen tulee poistaa. Oleskelulupakäytäntöjen tulee mahdollistaa joustava siirtyminen opiskelun, työelämän ja yrittäjyyden välillä. On Suomen etu,

että mahdollisimman moni tutkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyy Suomeen valmistuttuaan. Kaikilla Suomessa tutkinnon suorittaneilla tulee olla oikeus pysyvään oleskelulupaan työllistyäkseen ja Suomen kansalaisuuden saamista tulee helpottaa. Tärkeään kielitaidon kehittämiseen on oltava tarjolla riittävästi mahdollisuuksia, eikä tehtävän yleisen kielitasovaatimuksen ylittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa pidä edellyttää. Kansainvälisten opiskelijoiden on saatava opintojen yhteydessä suomalaisessa työelämässä tarvittavia verkostoitumis- ja työelämätaitoja sekä mahdollisuudet tutustua suomalaisiin työnantajiin ja työnhakukulttuuriin. Riittävät palkalliset harjoittelut sekä työelämävierailut ovat kansainvälisille opiskelijoille keskeinen keino integroitua ja tutustua suomalaiseen työelämään.

Osatyökykyisten työpanosta tulee arvostaa työelämää ja yhteiskuntaa hyödyttävänä siinä missä täysipäiväisesti työskentelevien työpanostakin. Osa-aikatyöhön kykeneville tulee olla tarjolla heidän työkapasiteettiaan vastaavia tehtäviä ja ajatusta täysipäiväisestä työstä ainoana työnteon muotona tulee avartaa. Osapäivätyön mahdollistaminen tukee myös tavoitetta pidentää tyouria keskeltä. Myös halua tehdä osapäivätyötä tulee arvostaa valintana.

Vaikuttamistavoitteita:

- Opintojen aikainen työssäkäynti on otettava huomioon netto-opiskeluaikaa laskettaessa.
- Kaikille yliopisto-opiskelijoille on tarjottava laadukkaat urapalvelut.
- Valmiuksia yrityksen perustamiseen tulee edistää yliopistoissa riittävällä koulutustarjonnalla.
- Harjoittelun tavoitteiden tulee olla opiskelijalle selvät ja harjoittelusta täytyy saada palkkaa, palautetta sekä jatkuvaa ohjausta oppimisen tueksi.
- Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille kansainvälisille opiskelijoille tulee automaattisesti tarjota pysyvä oleskelulupa.
- Oleskeluluvan opiskelun perusteella saaville kansainvälisille opiskelijoille myönnetään automaattisesti vahva tunnustautumisväline julkishallinnon sähköisiin järjestelmiin.
- Kansainvälisille opiskelijoille on tarjottava riittävästi suomen tai ruotsin kielten kurseja, jotka valmistavat peruskielitaidon lisäksi myös työelämään.
- Nimetöntä työnhakua tulee lisätä rekrytoinneissa etenkin kansainvälisten opiskelijoiden, maahanmuuttajien ja kaikkien sukupuolien tasa-arvoisen kohtelun varmistamiseksi.
- Opiskelijajärjestö- ja ylioppilaskuntatoiminta tulee tunnustaa kaikissa yliopistoissa osaamisen kehittämistä tukeväksi toiminnaksi. Opiskelijajärjestötoiminnasta tulee saada opintopisteitä.
- Yliopistojen ja työnantajien yhteistyötä harjoitteluiden osalta tulee vahvistaa.

Opiskelijan kunta, elävä kunta

Kaupunki- ja yhdyskuntasuunnittelussa tulee panostaa elävään kaupunkikuvaan, yhteiseen vapaaseen kaupunkitilaan, monimuotoisten luonto- ja ympäristökohteiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen, kaupunginosien eriarvoisuuden vähentämiseen ja viihtyvyyteen. Kuntien tulee tavoitella kunnianhimoisesti hiilineutraaliutta, jätteen vähentämistä ja globaalisti kestävästä kulutuksesta. Kuntien tulee panostaa sivistykseen, koulutukseen ja kulttuuriin. Opiskelijat ovat

merkittävä ja tunnustettu osallistujajoukko kuntien päätöksenteossa sekä kaupunkiyhteisössä. Ylioppilaskunnat kannustavat jäseniään osallistumaan kunnalliseen päätöksentekoon. Kuntien tulee tehdä tiivistä yhteistyötä korkeakoulujen sekä elinkeinoelämän kanssa nuorten työllistymistä edistääkseen.

Saavutettava joukkoliikenne sekä kävely ja pyöräily ovat tiheästi asutulla kaupunkialueella ensisijaisia liikkumisen tapoja. Joukkoliikenteen tulee olla edullista kaikissa elämäntilanteissa ja sen tulee mahdollistaa opiskelijan matkustaminen sekä opiskelupaikkakunnan sisällä että opiskelu- ja kotipaikkakunnan välillä. Julkisen liikenteen palveluita on oltava saatavilla kaikkialla Suomessa opiskelijalle kohtuulliseen hintaan. Tiheästi asutuissa kunnissa tulee laatia pyöräilynedistämishjelma, jossa edistetään turvallista pyöräilykulttuuria esimerkiksi pyöräkaistojen, -parkkien ja -taskujen sekä kaupunkipyörien avulla.

Ylioppilaskuntien on kehityttävä vahvoina kunnallisina, alueellisina ja maakunnallisina vaikuttajina. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa pitää huomioida opiskelijoiden erityistarpeet sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttäjinä.—Uudistuksessa tulee panostaa valtakunnallisesti yhtenäisiin, saavutettaviin ja helppokäyttöisiin—palveluihin, joiden—käyttö myös sähköisesti on kaikille mahdollista. Opiskelijat tunnustetaan palveluiden käyttäjäryhmänä ja he ovat osallisia hyvinvointialueiden sekä Helsingin kaupungin päätöksenteossa.

Vaikuttamistavoitteita:

- Opiskelijaperheille tulee olla tarjolla heidän tarpeisiinsa mitoitettuja, hoitoajoilta ja tuntimäärältä joustavia, varhaiskasvatuspalveluita opiskelun mahdollistamiseksi. Varhaiskasvatusta on palveluna kehitettävä joustavammaksi muun muassa parantamalla mahdollisuuksia ilta- ja viikonloppuhoitoon sekä huomioimalla paremmin epäsäännöllisten hoitoaikojen tarve.
- Varhaiskasvatuspalveluiden on oltava riittävät ja paikkojen ja työntekijöiden määrää on kasvatettava tarvetta vastaavaksi. Ryhmäkokoja ei kasvateta ja työntekijöiden määrä mitoitetaan ryhmäkohtaisesti.
- Ylioppilaskunnat pääsevät osallistumaan päätöksenteon valmisteluun kaupungeissa ja hyvinvointialueilla.
- Joukkoliikenne on kohtuuhintaista, ja sitä pitää kehittää opiskelijoiden liikkumistarpeiden mukaan.
- Erityisryhmien alennetut hinnat henkilöjunaliikenteessä säilyvät mahdollisen junaliikenteen kilpailulle vapauttamisen jälkeen.
- Yliopistokaupungeissa tulee laatia pyöräilynedistämishjelmat.
- Kuntien ja hyvinvointialueiden palveluissa tulee varmistaa asiakkaiden kannalta riittävä ja tarkoituksenmukainen kotimaisten ja vieraiden kielten taito ja mahdolliset tulkkaukspalvelut. Henkilökunnan kulttuurisensitiivistä osaamista tulee myös kehittää kouluttamalla.
- Virastopalveluiden on oltava helposti saatavilla myös kansainvälisille opiskelijoille ja maahanmuuttajille, ja kansainväliset opiskelijat ja maahanmuuttajat tietävät, mikä taho järjestää mitäkin palvelua.

- Kuntien tulee tarjota tarpeeksi latinalaisten aakkosten ja suomen tai ruotsin kielen opetusta, sekä muita integroivia toimia, jotta pakolaiset ja maahanmuuttajat voivat hakeutua koulutuksen tai työn piiriin. Kaikilla on oikeus laadukkaisiin ja nykyaikaisiin kirjastopalveluihin riippumatta asuinkunnasta.
- Kaikissa yliopistokaupungeissa on voimassa 50 % opiskelija-alennus joukkoliikenteessä kaikille opiskelijoille iästä ja asuinkaupungista riippumatta

Ilmastoystävällinen ja kestävä yhteiskunta

Ihmisen toiminnan aiheuttamat seuraukset ilmastolle ja luonnon monimuotoisuudelle, eli ilmasto- ja ympäristökriisi ovat aikamme suurimpia sukupolvipoliittisia kysymyksiä. Ilmasto- ja ympäristökriisin tuoma kärsimys, epävarmuus ja kustannukset kasautuvat suhteettomasti nuorille, tuleville sukupolville sekä erityisesti globaalissa mittakaavassa heikoimmassa asemassa oleville ihmisille ja muille eliölajeille. Suomen on oltava edelläkävijä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan, tehdä vaikuttavaa ja kunnianhimoista ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa ja kuunnella riippumattomia tutkijoita sekä asiantuntijoita. Suomen tulee panostaa kunnianhimoisemmin ilmasto- ja ympäristökriisiä torjuvaan tutkimukseen ja innovaatioihin. Siirtymän ekologisen kestävyteen ja hiilineutraaliuuteen tulee olla globaalisti oikeudenmukainen, mikä vaatii siksi nopeampia ja voimakkaampia toimia pitkälle kehittyneissä hyvinvointivaltioissa, kuten Suomessa. Suomen on myös ajettava kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa niin kansainvälisissä ilmasto- ja biodiversiteettineuvotteluissa kuin Euroopan Unionissa. Muutoksen on tapahduttava maiden kesken sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

Julkisen vallan on otettava päävastuu ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnasta. Kestävää hyvinvointivaltiota ei voida rakentaa ilman tarvittavia poliittisia päätöksiä. Julkisen päätöksenteon tulee olla linjassa voimassa olevan kansainvälisen ilmastopimuksen kanssa ja tavoitella maapallon keskilämpötilan nousemisen hillitsemistä 1,5 celsiusasteeseen. Julkisissa hankinnoissa ja niiden kilpailutuksissa on painotettava hankintojen ilmasto- ja ympäristövaikutuksia ja nostettava ekologisuus sekä vähähiilisyys korkeammalle tärkeysjärjestyksessä. Yhteiskunnan vero- ja tukijärjestelmän on tehtävä kestävä kehityksen mukaisista valinnoista taloudellisesti kannattavimpia vaihtoehtoja sekä yhteisöille että yksilöille. Kestämättömään toimintaan tulee puuttua sääntelyllä. Julkisen vallan tehtävänä on varmistaa sosiaalisesti oikeudenmukainen siirtymä kestävämpään hyvinvointivaltioon. Yhteiskunnallisen muutoksen vaikutuksia pitää erityisesti tukea sellaisten väestöryhmien kohdalla, joille muutos aiheuttaa vaaraa eriarvoistumiskehityksestä.

Ilmasto- ja ympäristökriisin torjunta ei rajoitu pelkästään poliittiseen päätöksentekoon. Yhteiskunnan kaikkien tahojen, eli yksilöiden sekä yksityisen-, julkisen- ja kolmannen sektorin on toiminnassaan sitouduttava ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaisemiseen, ja tämän varmistaminen on julkisen vallan tehtävä. Yhteiskunnassa tarvitaan periaatteellinen muutos kohti kestävämpää tuotantoa, globaalin vastuun ajattelua ja kiertotaloutta, pois ylikuluttamisesta sekä kestävämmästä tavasta kuluttaa luonnonvaroja. Koulutusjärjestelmän kokonaisuudessaan aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen

tulee tarjota keinoja ymmärtää ja ratkoa ilmasto- ja ympäristökriisin syitä ja seurauksia, sekä valmiuksia toimia kestävämmän tulevaisuuden eteen. Myös tulevaisuuden työelämän on kattavasti pystyttävä vastaamaan ilmastokriisin asettamiin haasteisiin. Ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnan on oltava poikkileikkaava osa yhteiskuntaa ja sen toimintoja, ja näin ollen jokaisella alalla on etsittävä poikkileikkaavasti keinoja sen torjumiseksi.

SYL torjuu rohkeasti ilmasto- ja ympäristökriisiä sekä kehittämällä omaa toimintaansa kestävämpään ja hiilineutraaliin suuntaan että vaatimalla tarvittavia toimia yhteiskunnalta ja yliopistoilta. Yliopistot osallistavat ja kuuntelevat ylioppilaskuntia yliopistojen sisäisessä kestävyys- ja vastuullisuustyössä. Ylioppilasliike varmistaa nuoren sukupolven ja opiskelijoiden äänen kuulumisen ilmasto- ja ympäristökriisiä koskevassa päätöksenteossa, kantaa globaalia vastuuta ja rakentaa osaltaan kestävämpää maailmaa tuleville sukupolville.

Vaikuttamistavoitteita:

- Vahvistetaan yliopistossa tehdyn tutkimuksen roolia ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnassa. Tulevaisuuden TKI-investoinneissa ilmasto- ja ympäristöteeman on oltava vahva painopiste.
- Päästökompensaatioiden tulee olla viimeinen vaihtoehto hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Kompensaatioiden tulee perustua tieteelliseen tietoon ja tutkimukseen.
- Suomen tulee olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2035 ja tavoitella siirtymistä hiilinegatiivisuuteen. Hiilinieluja ja -varastoja tulee kasvattaa.
- Suomen luontokato tulee pysäyttää sekä koskemattomia ja uhanalaisia ekosysteemejä, kuten ikimetsiä, tulee suojella ja ennallistaa. Maan- ja vesien käytön suunnittelu on veloitettava kompensoimaan elonkirjolle aiheutuvat haitat.
- Yhteiskunnan on siirryttävä täysin kestävästi ja vastuullisesti tuotettuihin fossiilittomiin tai uusiutuviin energianlähteisiin. Näistä on tehtävä kuluttajille, kotitalouksille ja yrityksille taloudellisesti kannattavin vaihtoehto sekä tuettava näihin kohdistuvia teknologioiden kehitystä ja investointeja.
- Pitkällä aikavälillä on siirryttävä kokonaan uusiutuviin energianlähteisiin. Ydinvoima on osa siirtymää kestävämpään energiantuotantoon ja sen rooli osana hajautettua energiantuotantoa on välttämätön.
- Turpeen, öljyn, kivihien ja muiden fossiilisten energialähteiden käyttö energiantuotannossa on kiellettävä.
- Yhteiskunnan vero- ja tukijärjestelmiä on pikaisesti muutettava siten, että ne ohjaavat vahvasti päästöjen vähentämiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen.
- Hiilineutraaliutta on edistettävä kansallisen liikenteen osalta. Joukkoliikenteen tulee olla saavutettavaa ympäri Suomen opiskelijakaupunkien ja opiskelijoiden erityistarpeet huomioiden. Rataverkkoa tulee kehittää ja fossiilittoman tai muun puhtaan energian kulkumuodon tulisi olla maan sisäisen liikkuvuuden ensisijainen muoto.
- Lentämistä tulee verottaa niin, että se vähentää lentämisestä aiheutuvia ilmastovaikutuksia mahdollisimman tehokkaasti. Suomen on ajettava harmonisoitua lentoveroa EU-tasolle.
- Ympäristölle haitallisista yritystuista tulee luopua. Yritystukien edellytyksenä tulee olla kestävämmän tulevaisuuden ja vastuullisuuden edistäminen.
- Yhteiskunnan tulee mahdollistaa kestävä ruokajärjestelmä, joka ohjaa pääasiassa vegaaniruuan syömiseen ja ruokahävikin pienentämiseen ruoan toimitusketjuissa sekä kulutuksessa.

- Kulutustuotteisiin on saatava pakolliseksi merkintä tuotteen ilmasto- ja ympäristövaikutuksista kestävämmän kuluttamisen helpottamiseksi.
- Kulutustuotteita tulee verottaa siten, että ilmastoystävällisemmän ja kestävämmän valinnan tekeminen on kuluttajalle taloudellisesti kannattavaa. Tuotteiden valmistuksen ja huolto- ja korjauspalveluiden sääntelyn ja verotuksen tulee tukea tuotteiden käyttöiän pidentämistä ja elinkaaripäästöjen vähentämistä.

Yliopisto

Suomalainen sivistysyliopisto

Yliopisto on autonominen, yhteiskunnassa toimiva instituutio, jonka tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita aktiivisiksi ihmiskunnan jäseniksi. Yliopisto on kiinteä osa yhteiskuntaa. Tutkimuksen ja opetuksen tulee olla vapaata ideologisesta, poliittisesta, uskonnollisesta ja taloudellisesta vallasta. Yliopiston, tieteen, taiteen ja riippumattoman tutkimuksen tarkoitus on kehittää ihmiskuntaa. On tärkeää, että yliopistot ja akateeminen yhteisö käyvät aktiivista ja kriittistä vuoropuhelua ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Suomalainen tiede- ja taideyhteisö on kansainvälinen ja edistää rajat ylittävää yhteiskunnallista vuoropuhelua. Yliopistoyhteisön on tunnettava globaali vastuunsa ja edistettävä kestävä ja oikeudenmukaista maailmaa. Yliopistojen tulee sitoutua eettiseen sijoitustoimintaan ja olemaan sijoittamatta fossiilienergiayhtiöihin, ase- tai tupakkateollisuuteen tai laittomasti miehityillä alueilla toimiviin yhtiöihin. Nykyiset sijoitukset edellä mainituista sijoituksista tulee vetää pois kohtuullisen siirtymäajan puitteissa.

Suomalaisen vapaan sivistysvaltion täytyy turvata yliopistojen autonomia ja tieteen ja taiteen vapaus. Yliopistojen rahoituksen on tultava jatkossakin suurimmaksi osaksi valtiolta perusrahoituksen muodossa. Yliopistot eivät saa olla riippuvaisia yksityisestä vastikkeellisesta rahoituksesta. Tutkintoon johtavan korkeakoulutuksen Suomessa on oltava opiskelijalle maksutonta kansallisuudesta riippumatta. Yliopistojen rahoitusta ohjaa valtakunnallinen rahoitusmalli, jonka on oltava ennustettava, läpinäkyvä ja palkittava yliopistoja esimerkiksi koulutuksen laadusta, laadullisesta työllistymisestä, tutkimuksen vaikuttavuudesta, kestävyys- ja vastuullisuuskysymysten laajasta huomioinnista, korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä sekä kansainvälistymisestä. Yliopistot toteuttavat lainsäädännöllistä tehtäväänsä omien strategioidensa ja profiilinsa pohjalta. Profiloituminen tapahtuu yliopistojen autonomiaa kunnioittaen. Yliopistojen rahoitusmalli ja valtiolliset tutkimusrahoituksen kanavat tukevat tasapuolisesti eri tieteenaloja. Rahoitusmallin pitää sisältää määrällisten lisäksi laadullisia mittareita, kuten opiskelijapalautte, jonka prosentuaalista osuutta tulisi nostaa rahoitusmallissa.

Suomalaisessa tiede- ja innovaatiopolitiikassa tulee ymmärtää tieteen monipuolisuuden merkitys laadukkaalle perustutkimukselle ja sitä kautta myös soveltavalle tutkimukselle ja innovaatioiden synnylle. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikkaa tulee tehdä pitkäjänteisesti. Yliopistodemokratia ja sen toimintaedellytykset on turvattava vahvistamalla yliopistojen tasakolmikantaperiaatetta. Yliopistoyhteisön vaikutusmahdollisuuksia on vahvistettava yliopistolaissa ja sitä kautta yliopistojen toimintakulttuureissa. Akateeminen yhteisö, eli opiskelijat, professorit ja henkilökunta, sisältäen opetus- ja tutkimushenkilökunnan sekä muun henkilökunnan, on tasakolmikannan mukaisesti edustettuna yliopiston hallinnossa sen kaikilla tasoilla ja päätöksenteon prosessien kaikissa vaiheissa. Yliopistojen hallinnon on oltava

läpinäkyvää, osallistavaa ja johdonmukaista, ja hallinnon julkisuusperiaatteiden tulee koskea myös yliopistojen erilaisia toimia. Kaikki akateemisen yhteisön jäsenet osallistuvat yliopiston kehittämiseen ja kaikkia ryhmiä kohdellaan yhdenvertaisesti ja tasapuolisesti.

Yliopisto-opiskelijat kuuluvat itsehallinnollisiin ylioppilaskuntiin, joilla on tärkeä rooli yliopistossa ja ympäröivässä yhteiskunnassa. Globaalin vastuun kanto kuuluu ylioppilaskuntien tehtävään ja valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Ylioppilasliikkeen keskeisinä toimintaperiaatteina ovat kansainvälisyys ja osallistavuus, mikä tarkoittaa kansainvälisten opiskelijoiden täysimääräistä osallistumismahdollisuutta SYL:n toimintaan sekä hyvien käytänteiden levittämistä kansainvälisten opiskelijoiden osallistamiseksi ylioppilaskunnissa. Kansainvälisistä opiskelijoista puhuttaessa on tärkeää huomioida erilaiset taustat ja niiden moninaisuus.

Vaikuttamistavoitteita:

- Opiskelijoiden tulee olla edustettuina jokaisen yliopiston hallituksessa sekä hallinnon alemmilla tasoilla.
- Yliopistoyhteisön kansainvälisten jäsenten on voitava osallistua yliopiston hallintoon. Ylioppilaskunnan kansainvälisten jäsenten on voitava osallistua ylioppilaskunnan kaikkiin päättäviin elimiin.
- Korkeakoulututkintojen osaamistavoitteisiin kuuluu globaalin vastuun ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttaminen koulutusalan kontekstissa, organisaatioiden toimintatapojen muuttamisessa ja yksilön arjen toiminnassa.
- Suomalaisten yliopistojen tulee olla hiilineutraaleja vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraaliutta on tavoiteltava ensisijaisesti päästöjä vähentämällä, ja toissijaisesti päästöjä kompensoimalla.
- Kestävyyden ja vastuullisuuden osaamistavoitteiden toteutumista tulee seurata osana palaute- ja valmistumiskyselyjä.
- Julkisesti rahoitetun tutkimuksen, opetusmateriaalin sekä hallintoasiakirjojen tulee olla julkisia.
- Tutkimustieto tehdään saavutettavammaksi edistämällä yliopistojen tuottaman tiedon avoimuutta, tietokantojen laajoja käyttöoikeuksia ja avaamalla kirjastopalvelut.
- Yliopistojen rahoitusmallissa painotetaan tutkintojen laatuun liittyviä mittareita tutkintojen suoritusajan sijaan.
- Yliopistojen johdon valinta tehdään julkisuusperiaatetta noudattaen.

Koulutuspolku ja koulutuksellinen tasa-arvo

Suomalainen koulutusjärjestelmä tulee hahmottaa kokonaisuutena, varhaiskasvatuksesta aina työuran aikaiseen täydennyskoulutukseen asti. Tämä tarkoittaa, että elinikäinen oppiminen on tunnustettava keskeisenä osana nykyaikaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Yhteiskunnan on läpi elämän taattava yksilölle edellytykset hankkia sellaiset tiedot ja taidot, joita työmarkkinoille osallistuminen ja aktiivinen kansalaisuus vaativat. Myös tutkinnon jälkeisen koulutuksen tulee olla saavutettavaa eri taustoista tuleville ja eri elämäntilanteissa oleville ihmisille yksilön henkilökohtaiset ominaisuudet huomioiden. Elinikäisen oppimisen

mahdollisuuksien tulee olla saavutettavissa aikuisiällä taustaan ja sosioekonomiseen asemaan katsomatta.

Koulutuksella on edistettävä nykyistä paremmin sosiaalista liikkuvuutta. Vanhempien ja sukulaisten sosioekonomisen aseman, varallisuuden ja koulutustaustan sekä muiden ulkopuolisten tekijöiden, kuten asuinalueen ja ympäristön vaikutusta koulutukseen hakeutumiseen on pienennettävä. Siksi yhteiskunnassa pitää intersektionaalisuutta työkaluna hyödyntäen etsiä poikkialaisesti keinoja, joilla konkreettisesti edistetään jokaisen tosiasiallisia mahdollisuuksia päästä korkeakouluopintojen pariin. Suomessa lapsella tulee olla subjektiivinen oikeus maksuttomaan, laadukkaaseen ja joustavaan varhaiskasvatukseen.

Perusasteen ja toisen asteen koulutuksen on annettava riittävät sivistykselliset valmiudet ja yhdenvertaiset mahdollisuudet korkeakouluopintoihin hakeutumiseen: jokainen oppija on nähtävä mahdollisena korkeakouluopiskelijana. Jokaisen suomalaisen on tärkeää suorittaa vähintään toisen asteen tutkinto ja siksi varhaiskasvatuksen, peruskoulun ja toisen asteen tulee olla maksuton ja tosiasiallisesti kaikkien saatavilla. Maksuttomuuden tulee kattaa oppimateriaalit ja opiskelun kannalta välttämättömät tarvikkeet. Maksuttomuuden tulee jatkua koko tutkinnon suorittamisen ajan. Pakolaisten ja maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan on tuettava tarjoamalla heille riittävät kouluttautumismahdollisuudet ja edistettävä aiemmin hankitun osaamisen ja koulutuksen tunnustamista. Varhaiskasvatukseen sekä ensimmäiselle ja toiselle asteelle myönnetään positiivisen diskriminaation määrärahaa, jotta läpi koko koulutuspolun voidaan tukea niitä oppijoita, jotka tarvitsevat erityisen vahvaa tukea. Korkeakoulutuksen saavutettavuuteen kehitetään ratkaisuja, jotka huomioivat niiden opiskelijoiden tarpeet, jotka ovat vaarassa jäädä eriarvoiseen asemaan.

On tärkeää, että nuori saa koko koulutuspolkunsa ajan riittävästi ohjausta harkittujen ja informoitujen valintojen tekemiseen. Aliedustettujen ryhmien koulutukseen osallistumiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Normatiiviset sukupuolikäsitykset tai vähemmistöön kuuluminen eivät saa rajoittaa koulutukseen tai ammattiin hakeutumista. Oppilaitokset eivät saa kerätä tietoa opiskelijoidensa ja hakijoidensa henkilökohtaisista ominaisuuksista, jotka ovat epäolennaisia opiskelijavalinnan ja opinnoista suoriutumisen kannalta. Opiskelijalla on aina oikeus kieltäytyä tällaisen tiedon luovuttamisesta.

Yliopistoihin tulee päästä ensisijaisesti maksuttomien valintakokeiden, -kurssien tai muiden toisen asteen opintomenestyksestä riippumattomien väylien kautta. Toisen asteen opintomenestystä voidaan kuitenkin käyttää valintatekijänä sellaisilla aloilla, joille se erityisesti sopii. Valinnassa käytettävän pisteytysmallin painotusten tulee perustua hakualalla relevantin osaamisen tunnistamiseen. Yliopistojen on aina varattava merkittävä osa sisäänottokiintiöstään opintomenestyksestä riippumattomien väylien kautta tuleville opiskelijoille sekä painotettava opiskelijavalinnassaan soveltuvuutta ja motivaatiota. Arviointi tulee toteuttaa ammattimaisesti, läpinäkyvästi ja tasapuolisesti koulutusalan erityispiirteet huomioiden. Samojen alojen pääsykokeet tulee toteuttaa valtakunnallisina yhteishakuina

mahdollisuuksien mukaan. Järjestelmän on oltava sellainen, ettei valmennuskursseille ole tarvetta eikä avoimen kautta hakeutuminen vaadi hakijalta kohtuuttomasti rahallisia tai ajallisia resursseja. Opiskelijavalinnoissa ei tule siirtyä malliin, jossa suuri osa hakijoista hyväksytään yliopistoon tutkinto-opiskelijoiksi ja myöhemmässä vaiheessa opiskelijoita karsitaan opintomenestyksen perusteella. Myöskään avoimen väylän kehittäminen ei saa johtaa tämän kaltaiseen järjestelyyn. Tulevaisuudessa alemman korkeakoulututkinnon opinto-oikeutta myönnettäessä tulee lähtökohtaisesti aina myöntää opinto-oikeus ylempään korkeakoulututkintoon. Avoin yliopisto tarjoaa mahdollisuuden osaamisen täydentämiseen ja korkeakoulutukseen hakeutumiseen elämän eri vaiheissa, myös ilman yleistä korkeakoulukelpoisuutta. Avoimen yliopiston tarkoitus ei ole toimia maksullisena väylänä valintajärjestelmän kiertämiseen, eikä avoimen yliopiston tule myöntää tutkintoja. Ensikertalaiskiintiöt eivät ole hyvä keino jouduttaa korkeakoulutukseen pääsyä.

Korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten tulee tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta korkeakouluopintoihin voi saada kosketuksen jo toisen asteen opintojen aikana. Yhteistyötä kaukana toisistaan sijaitsevien oppilaitosten välille voidaan rakentaa esimerkiksi sähköisiä työkaluja hyödyntäen. Yhteistyön on oltava toisen asteen kannalta mahdollisimman yhdenvertaista alueellisesti ja jokaisessa toisen asteen oppilaitoksessa tulee voida suorittaa maksuttomasti korkeakouluopintoja.

Vaikuttamistavoitteita:

- Kaikilla lapsilla on oltava subjektiivinen oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen.
- Varhaiskasvatuksen ja esikoulun pedagogista osaamista vaativien opettajan tehtävien tulee olla yliopistokoulutettujen, ja vaihtoehtoisesti steinerpäiväkodissa myös steinerpedagogisen varhaiskasvattajan tutkinnon suorittaneen henkilön vastuulla.
- Kansallisen korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelman toteutumista on edistettävä ja seurattava.
- Vaikutetaan siihen, että haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien pääsy korkeakoulutuksen piiriin helpottuu ja pääsyä edistäviä rakenteita luodaan.
- Toisen asteen ja korkea-asteen tutkinnon suorittavien pakolaisten ja maahanmuuttajien määrän tulee kasvaa, ja jo suoritettut tutkinnot tulee tunnustaa soveltuvin osin.
- Pakolaisille ja turvapaikanhakijoille tulee tehdä osaamiskartoitus mahdollisimman pian maahan saapumisen jälkeen.
- Kuntien tulee tarjota tarpeeksi valmistavaa koulutusta ja tukea opintopolun nivelvaiheessa, jotta kaikilla halukkailla olisi paremmat mahdollisuudet hakeutua korkeakoulutukseen.
- Kansainvälisillä opiskelijoilla tulee olla pääsy luotettaviin, saavutettaviin ja yhdenvertaisiin peruspalveluihin.
- Toisen asteen opiskelijoille tulee tarjota mahdollisuus suorittaa yliopistokursseja ennakoon esimerkiksi digitaalisia verkko-oppimisympäristöjä hyödyntäen.
- Kaikelle korkeakoulutukselle tutkinnosta yksittäiseen kurssiin on määriteltävä selkeät, läpinäkyvät ja yksiselitteiset osaamistavoitteet.
- Uudelleen koulutautumismahdollisuuksia tulee lisätä työurien aikana.
- Elinikäisen oppimisen kustannukset eivät saa jäädä yksin oppijan vastuulle, vaan vastuun on jakauduttava yksilön, työnantajan ja yhteiskunnan kesken. Osaamisen päivittäminen on mahdollista jokaiselle riippumatta yksilön varallisuudesta tai työsuhteistatuksesta.

- Elinikäistä oppimista on kehitettävä niin, että sen kustannuksella ei heikennetä tutkintokoulutuksen resursseja.
- Toisen ja korkea-asteen opintoja on tarjolla avoimessa muodossa soveltuvin osin.
- Yliopistot tarjoavat valmistuneille mahdollisuuden osaamisen täydentämiseen.
- Yliopistoihin tulee jatkossakin olla mahdollisuus päästä toisen asteen opintomenestyksestä riippumatta. Pääasiallinen tapa tähän on valintakoe.
- Todistusvalinnan pisteytysmallin ei tule perustua lukion kurssimääriin. Sisäänotosta vastaaville yksiköille tulee antaa yhteistyössä muiden saman alan koulutusohjelmien kanssa laajemmat mahdollisuudet päättää painotettavista aineista, joilla mitataan hakijan soveltuvuutta alalle.
- Ensikertalaiskiintiöistä luovutaan.
- Avoimen yliopiston väylää ei tule kasvattaa kokonaissisäänotosta yli 10 %:iin. Aikataulutettujen avoimen väylien tulee olla maksuttomia.

Opiskelijakeskeinen oppiminen ja opiskelukyky

Opiskelijakeskeisen oppimisen periaatteisiin kuuluu opiskelijan valinnanvapaus ja vastuu omasta oppimisestaan, osallistumisestaan ja opintopolun suunnittelusta. Arvosanojen ja opintopisteiden tavoittelun sijaan opiskelijoiden motivaatio syntyy yhteistyöstä, vastuusta sekä korkealaatuisesta ja ajankohtaisesta opetuksesta. Akateemisen henkilökunnan roolissa korostuu opiskelijan oppimisen ohjaaminen ja valintojen tukeminen.

Opiskelijakeskeisyys tulisi huomioida tutkintorakenteissa, oppimisympäristöissä, arvioinneissa, osaamistavoitteissa ja opetussuunnitelmissa. Oppimisympäristöjen tulee olla esteettömiä. Opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä tulee huomioida opiskelijoiden erilaiset pohjatiedot, tarpeet, kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset opiskelun tavat. Opetuksessa tulisi käyttää monipuolisesti erilaisia opetusteknologioita niiden olematta kuitenkaan itseisarvo. Opintojen läsnäolovaatimusten tulee olla pedagogisesti perusteltuja huomioiden opiskelijoiden erilaiset elämän- ja perhetilanteet. Yliopistokoulutuksen osaamistavoitteet on määriteltävä tutkinto-, kokonaisuus- ja kurssitasolla. Opiskelijan aiemmin korkeakoulutuksessa ja sen ulkopuolella hankkima osaaminen on tunnustettava opinnoissa koulutuksen osaamistavoitteiden mukaisesti.

Opetuksen kehittämiseen tulisi panostaa korkeakouluissa tarjoamalla opetushenkilökunnalle tarvittavat resurssit, pedagogista koulutusta sekä tukea opiskelijakeskeisen pedagogiikan käyttöönottoon ja sen kehittämiseen. Pedagogiseen koulutukseen tulee sisältyä keinoja huomioida erilaiset oppijat opetuksessa. Henkilökuntaa tulisi tukea myös monipuolisten, digitaalisten opetustyökalujen käyttöönotossa sekä vieraalla kielellä toteutettavan monikulttuuriselle ryhmälle suunnatun opetuksen suunnittelussa. Tarkoituksenmukainen opetusteknologia mahdollistaa joustavan oppimisympäristön sekä monipuoliset opetus- ja arviointimenetelmät. Ansiokkaasta opetuksesta pitäisi palkita korkeakoulujen sisäisissä palkitsemisjärjestelmissä.

Digitaalisuus edistää yliopistojen opetuksen ja materiaalien avoimuutta. Yliopistojen opetushenkilökunnan digipedagogista osaamista tulee kehittää, jotta kaikilla opiskelijoilla on

yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen. Digitalisaation luomia mahdollisuuksia tulee hyödyntää opiskelijan osaamisen kartuttamiseen, ohjaukseen, opetuksen ja ohjauksen laadun kehittämiseen, opiskeluun toisessa korkeakoulussa ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kehittämiseen. Digitalisaatiota voidaan hyödyntää myös osaamistarpeiden ennakoinnissa. Digitalisaatiossa ja digitalisoitumisessa täytyy huomioida opiskelijakeskeisyys ja opiskelijan oikeudet omistamaansa tietoon. Jotta opiskelijan tuottamaa ja opiskelijan opinnoista tuotettua tietoa pystytään hyödyntämään täysimääräisesti, tulee sitä säilyttää niin, että sitä pystytään käyttämään kotiyliopiston lisäksi avoimesti myös sen ulkopuolella. Tarve tiedon hyödyntämiselle esimerkiksi muualla hankitun osaamisen tunnustamista varten ei saa siten olla esteenä opiskelulle muissa korkeakouluissa. Opiskelijan opintojen suorittaminen ei kuitenkaan saa vaikeutua, jos opiskelija kieltäytyy luovuttamasta joitain tietoja opetuksen käyttöön. Digitaalisuuden lisääminen ei saa myöskään heikentää opiskelijan mahdollisuuksia saada ensisijaisesti lähiopetusta tai -ohjausta. Opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus suorittaa opintoja tai saada ohjausta joustavasti digitaalisesti silloin, kun opintojen suorittamiselle tai ohjauksen saamiselle digitaalisesti ei ole pedagogisia esteitä. Digitalisaatiokehityksessä tulee huomioida esimerkiksi tarvittavien laitteiden ja ohjelmistojen saavutettavuuteen ja opiskelijoiden sosioekonomiseen asemaan liittyvät haasteet.

Jokainen korkeakoulusta valmistuva on opinnoissaan harjaantunut toimimaan kansainvälisessä, monikulttuurisessa toimintaympäristössä sekä ymmärtämään globaaleja kehityskysymyksiä oman opintoalansa näkökulmasta. Liikkuvuusjakso ei ole edellytys kansainvälistymiselle - kotikansainvälistymisen periaate tuo globaalit ilmiöt ja monikulttuurisuutta tukevat opetusmenetelmät jokaiseen tutkintoon. Kotikansainvälistyminen ja digiliikkuvuus ovat saavutettavuuden kannalta erinomaisia, mutta kestävästi toteutetun fyysisen kansainvälisen liikkuvuuden pitää olla ensisijainen liikkuvuusmuoto ja sitä tulisi tukea. Vieraiden kielten opetukseen on panostettava ja yliopistojen on tarjottava kattavasti vieraiden kielten kursseja. Vaihdoissa suoritettavat opinnot tulee lukea hyväksi tutkintoon.

Korkeakoulujen laadunarvioinneissa on otettava huomioon opetuksen laatu, opiskelijalähtöisyys, opiskelijoiden hyvinvointi, oppimistulokset, kansainvälisyys ja laadullinen työllistyminen. Korkeakoulujen palautejärjestelmien on oltava kansallisesti vertailukelpoiset, joiden pohjalta ne kehittävät toimintaansa pitkäjänteisesti. Opiskelijoiden tulee voida osallistua opetuksen kehittämiseen kaikissa sen vaiheissa. Opiskelijoiden tulee sekä antaa että saada palautetta opinnoistaan säännöllisesti, ja palaute on käsiteltävä asiallisesti.

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Se vaikuttaa opintojen sujumiseen, tuloksiin sekä opiskelijan ja yhteisön hyvinvointiin. Korkeakoulujen tulee edistää opiskelukykyä sen kaikilla osa-alueilla: opetus ja ohjaus, opiskelutaidot, opiskelu ympäristö sekä terveys ja voimavarat.

Opiskelijoiden tuen kehittäminen on yliopistonkin edun mukaista. Opiskelijoille on oltava tarjolla runsaasti tukea ja ohjausta opintojen, uran ja elämänsä suunnitteluun kaikilla koulutusasteilla. Korkeakoulujen tulee panostaa kaikkien uusien opiskelijoiden integroimiseen korkeakoulu yhteisöön. Opiskelijoille esitellään korkeakoulun tarjoamat tukipalvelut, joita on

oltava tarjolla laajasti opintojen loppuun asti. Tukipalveluiden tarjonnassa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset taustat. Tukea on oltava tarjolla yliopiston virallisilla kielillä sekä englanniksi.

Opiskelijoiden tulee saada yliopistolta tukea löytääkseen itselleen parhaat oppimistavat ja -tekniikat. Lisäksi yliopistot tunnustavat ja tunnustavat erilaiset opiskelijoiden yksilölliset ominaisuudet, jotka voivat vaikuttaa oppimiseen. Niin opetus- ja ohjaushenkilökunnan kuin opiskelijoiden tietoisuutta oppimisvaikeuksista lisätään ja näin voidaan edistää esimerkiksi oikea-aikaisen tuen saamista sekä erilaisia oppimistapoja tukevien opetusmenetelmien valitsemista. Erityisesti opintojen alussa on myös rohkaistava kriittiseen ajatteluun ja ongelmanratkaisutaitojen kehittämiseen. Saamansa tuen avulla opiskelijat pystyvät määrittelemään ja sanallistamaan osaamisensa sekä oppimaan joustavasti uutta. Ohjauksen avulla tuetaan elinikäisen oppimisen edellytysten kehittymistä.

Vaikuttamistavoitteita

- Yliopistot tarjoavat ohjauspalveluja kansainvälistymisjakson suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Korkeakoulujen tulee suunnitella tiloihinsa monipuolisia oppimisympäristöjä erilaisiin käyttötarkoituksiin.
- Laadukkaasta opetuksesta ja ohjauksesta pitää palkita yliopistojen sisäisissä palkitsemisjärjestelmissä.
- Pedagoginen osaaminen tulee ottaa rekrytointikriteeriksi tutkimus- ja opetushenkilökunnalle.
- Vaihtoon lähtöä tulee tukea taloudellisesti ja vaihdossa suoritettujen opintojen hyväksi lukemisen tulee olla sujuvaa.
- Opintopsykologin vastaanotolle tulee päästä viimeistään kuukauden sisällä ajanvarauksesta.
- Opintopsykologien on tiivistettävä yhteistyötä YTHS:n kanssa.
- Kaikki uudet opiskelijat osallistuvat yliopisto-opiskeluun valmentavalle kurssille. Myös opettajia koulutetaan huomioimaan yksilölliset opiskelun tavat.
- Korkeakoulujen tulee rakentaa valtakunnallinen verkkopohjainen hyvinvointi- ja elämäntaito-ohjelma tukemaan opiskelijoita heidän opinnoissaan ja arjessaan.
- Jokaiselle opiskelijalle on osoitettava ohjaava opettaja tai koulutettu opinto-ohjaaja, jonka kanssa opiskelujen etenemistä seurataan vähintään kerran vuodessa ja tavoitteita tarkistetaan tarvittaessa. Ohjausta on tarjottava myös englanniksi. Ohjaavan opettajan toteuttama ohjaus sisältyy työaikaan.
- Tutkintojen osaamistavoitteissa mainitaan kansainvälisyystaidot ja kotikansainvälistyminen on yksi tutkinnonsuunnittelua ohjaavista periaatteista.
- Digitaalisuuden lisääminen ei saa heikentää opiskelijan mahdollisuuksia saada ensisijaisesti lähiopetusta tai -ohjausta.
- Digitaalisten oppimisympäristöjen käyttö ja verkko-opetus ovat osa yliopistopedagogista koulutusta.
- Yliopistopedagogisten opintojen ja henkilöstökoulutuksen tulee tukea akateemista henkilökuntaa ohjausosaamisen kehittämisessä.
- Yliopiston henkilöstöä koulutetaan sekä opiskelijoiden mielenterveys- että päihdeongelmien tunnistamisesta, huomioimisesta ja avun piiriin ohjaamisesta

- Korkeakouluilla on osaksi toimintaa jalkautetut varhaisen tuen mallit, joissa ohjeistetaan selvästi, joissa ohjeistetaan selvästi ja saavutettavasti siitä, miten toimitaan, kun opiskelijan päihteidenkäyttö tai mielenterveys aiheuttaa huolta.
- Yliopistojen henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan ja huomioimaan vähemmistöstressi.
- Opiskelun kuormitus on eri aloilla ja eri yliopistoissa yhteismitallista ja kohtuullista. Opintopistemitoitusta seurataan palautteen ja analytiikan keinoin ja liialliseen kuormitukseen puututaan. Opiskelijoilla on kaikilla aloilla mahdollisuus myös opiskelijaedustajatoimintaan lukujärjestysten puitteissa.

Korkeakoulujärjestelmä ja tutkinnot

Suomalaista korkeakoulujärjestelmää on kehitettävä kokonaisuutena. Tiivistä yhteistyötä pitää tehdä niin yliopistojen kesken kuin yhdessä ammattikorkeakoulusektorinkin kanssa, ja opiskelijan on voitava liikkua korkeakoulujen välillä sujuvasti. Korkeakoulujärjestelmän tulee muodostua yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, jotka eroavat sekä lakisääteisten tehtäviensä että oman strategian ja profiilinsa kautta. Korkeakoulujen tulee kuulua yliopisto- tai ammattikorkeakoululain määrittelemän julkisen sääntelyn piiriin, ja ne voivat muodostaa erilaisia yhteenliittymiä.

Suomalaisen korkeakoulutuksen laadun on oltava korkea kaikkialla, ja opetuksen tulee perustua ajantasaiseen tutkimustietoon. Jokaisen korkeakouluyksikön on tarjottava riittävän laaja valikoima opintoja. Korkeakoulujen tulee tehdä aitoa yhteistyötä yli rajojen ja tarjota kansainvälisiä opintokokonaisuuksia. Korkeakouluverkon rakenteellisen kehittämisen on tapahduttava vuorovaikutuksessa opetus- ja kulttuuriministeriön, yliopistojen, opiskelijoiden ja tarpeellisten sidosryhmien kesken. Korkeakouluverkon kehittämisen keskiössä ovat koulutuksen ja tutkimuksen laatu ja saavutettavuus. Korkeakoulujen alueellisessa sijoittumisessa huomioidaan korkeakoulujen erilaiset profiilit ja alueiden osaamistarpeet.

Suomalaiset korkeakoulut menestyvät kansainvälistymällä. Kansainvälistymisen kannalta on tärkeää, että korkeakouluihin tulee opiskelijoita kaikkialta maailmasta. Kansainvälisille opiskelijoille tulee myöntää kerralla oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja opiskelun kokonaiskustannustaakkaa tulee helpottaa myös oleskelulupaprosessin ja toimeentulo vaatimusten osalta. Korkeakoulujen on tarjottava eurooppalaisen viitekehyksen mukaisia tutkintoja liikkuvuuden helpottamiseksi. Opiskelijan on voitava siirtyä korkeakoulusta toiseen kaikkialla Suomessa ja Euroopassa. EU:ssa edistetään sivistyksen ja akateemisen vapauden arvoa sekä toimivaa liikkuvuutta ja opiskelijoiden yhteistyötä yli rajojen. Eurooppalaisen koulutuksen kehittämisen tulee olla opiskelijalähtöistä, ja koulutuksen tulee olla saavutettavaa aliedustetuille ryhmille ympäri Euroopan. Lisäksi Euroopan tasolla kehitetään rakenteita, jotka kannustavat opiskelijoita siirtymään myös eurooppalaisen korkeakoulualueen ulkopuolelle.

Liikkuvuuteen suomalaisen korkeakoulujärjestelmän sisällä on kannustettava. Alan vaihtamisen tutkintoasteiden nivelvaiheissa pitää olla mahdollista yliopistojen sisällä ja niiden välillä, kuitenkin alojen erityispiirteet huomioiden. Jokaisella yliopistoon hyväksytyllä opiskelijalla on kuitenkin oltava oikeus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto. Korkeakouluja kannustetaan kehittämään kandidaatintutkintoja laaja-alaisiksi kuitenkin alojen erityispiirteet huomioiden. Laaja-alaisten kandidaatintutkintojen tulee perustua tarkoituksenmukaisiin tieteenalayhdistelmiin ja kandi-maisteri -siirtymä ei saa muodostua joustavan etenemisen esteeksi. Korkeakoulutuksen on huomioitava nopeasti muuttuvat osaamistarpeet ja tarjottava kanavia elinikäiseen oppimiseen.

Korkeakoulutusta kehitetään purkamalla korkeakoulujen ja alojen välisiä raja-aitoja. Opiskelijalle tulee olla mahdollista valita korkeakoulujen yhteiseltä alustalta joustavasti hänen opintosuunnitelmaansa sopivia opintojaksoja. Sivuainekokonaisuuksia tulee voida vapaasti valita oman ja muiden yliopistojen tarjonnasta, alakohtaiset erityispiirteet huomioiden. Alan vaihtamisen pitäisi olla sujuvaa ja tapahtua korkeakoulujen sisäisillä siirtymillä niin, etteivät siirto-opiskelijat vie uusien opiskelijoiden koulutuspaikkoja. Korkeakouluissa onkin vakiinnutettava käytännöt siirto-opiskelijoiden hyväksymiseen eri tutkinto-ohjelmiin. Siirto-opiskelijoita tulee kohdella tasapuolisesti ja heidän opinto-ohjauksestaan pitää huolta.

Koulutusmäärät on määriteltävä valtakunnallisesti yhteistyössä korkeakoulujen ja valtion välillä yhteiskunnan tarpeet huomioiden, tinkimättä koulutuksen korkeasta laadusta. Koulutusmäärien nostoja ei tule toteuttaa, mikäli ne heikentävät opetuksen, ohjauksen tai tukipalveluiden laatua. Tutkinnoilla tulee olla selkeät osaamistavoitteet, jotka näkyvät sekä tutkinto- että opintojaksotasolla. Osaamistavoitteita määriteltäessä tulee kuulla työelämän ja muiden relevanttien sidosryhmien edustajia. Koulutusta on tarjottava riittävän laajasti suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Koulutuksen tulee olla maksutonta kaikille. EU-Eta-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vaikutuksista yliopistojen kansainvälisyydelle, taloudelle ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle tulee seurata aktiivisesti. Opiskelijat ovat keskenään yhdenvertaisessa asemassa opetuksen ja palveluiden suhteen siitä huolimatta, että osa maksaa lukuvuosimaksuja: ohituskaistoja esimerkiksi kiintiöpaikkoina kursseille tai opiskelija-asumiseen ei synny.

Apurahajärjestelmän tulee ottaa huomioon hakijan sosioekonominen tausta, sen on oltava kattava, ennustettava ja läpinäkyvä, eikä sen rahoittamiseen saa käyttää kehitysyhteistyövaroja eikä yliopistojen perusrahoitusta. Apurahojen myöntöperusteet sekä lukuvuosimaksujen suuruus ovat hakijoiden tiedossa jo hakuvaiheessa eivätkä perusteet tai maksujen suuruus muutu opintojen aikana.

Maksullisten erikoistumis- ja täydennyskoulutuksen yleistyessä varmistetaan, että maksuton tutkinto on edelleen riittävä työelämässä eikä yksilön tarvitse ostaa osaamista työllistyäkseen. Koulutusvienti ei vie resursseja maksuttomalta tutkintokoulutukselta vaan tuo niitä lisää. Koulutusvientiä tehdään vastuullisesti ja eettisesti, ja sen toteuttamiseen laaditaan valtakunnalliset periaatteet.

Vaikuttamistavoitteita:

- Tutkintotavoitemäärien määrittelyssä tulee ottaa huomioon perusteltu tarve ja kiinnittää huomiota riittävään ja oikeasuhtaiseen resursointiin alakohtaisesti."Suomen tulee saavuttaa Bolognan prosessin tavoitteet. Tutkinnot ja opintokokonaisuudet tulee tunnustaa ympäri Euroopan, koulutustasoa laskematta.
- Yliopisto-opiskelijoiden on voitava vapaasti valita sivuaine haluamastaan korkeakoulusta. Tämä voidaan toteuttaa laajentamalla esimerkiksi JOO-opintojärjestelmää.
- Yliopistojen välistä yhteistyötä tiivistetään kehittämällä kansallisia alakohtaisia opintokokonaisuuksia.
- Suomeen on rakennettava, kansallinen tutkinto-opiskelijoiden ja muiden jatkuvien oppijoiden alusta. Korkeakoulujen yhteinen alusta mahdollistaa myös ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun ja kannustaa korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön. Alustamaisuus toteutetaan korkeakoulujen yhteistyönä avoimien rajapintojen ja datan jakamisen avulla.
- Kandidaatintutkinnon tulee tarjota laajat valmiudet siirtyä toiselle alalle maisteritutkintoa suorittamaan. Alojen erityispiirteet on kuitenkin huomioitava.
- Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden tulee voida jatkaa opintojaan Suomessa. Turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia hakeutua korkeakoulutukseen tulee tukea esimerkiksi hakemiseen valmistavia siltaopintoja ja -kurseja tarjoamalla.
- Käyttöön otettavien lukukausimaksujen vaikutuksia tulee arvioida kriittisesti vähintään kahden vuoden välein. Lukukausimaksuista luovutaan ensi kädessä.
- Kansainvälisille opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko opiskeluajaksi. Opinto-ohjelmat on suunniteltu niin, että niissä on mahdollista suorittaa oleskeluluvan uusimiseen tarvittava määrä opintopisteitä lukuvuodessa ja viranomaisten ja oppilaitosten yhteistyön on toimittava mutkattomasti ympäri Suomea.

Ylioppilas

Opiskelijan järkevä toimeentulo

Suomessa opiskelijoihin panostaminen pitää nähdä yhteiskunnan investointina tulevaisuuteen. Yhteiskunnan tuki tarjoaa jokaiselle yhdenvertaisen mahdollisuuden opiskella sosioekonomisesta taustasta ja asuinpaikasta riippumatta. Suomen tulee siirtyä perustuloon. Ennen perustulojärjestelmään siirtymistä on varmistettava, että päätoimisen opiskelun aikainen toimeentulo on turvattu riittävällä opintotuella, joka sisältää välttämättömän toimeentulon kannalta riittävän opintorahaosuuden, kohdentuu tasaisesti opiskeluajalle ja kohtelee eri oppialoilla opiskelevia yhdenvertaisesti.

Opintotuki on opiskelijan sosiaaliturvaa ja sen hallinnointi kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle. Opintotukijärjestelmän on oltava selkeä, johdonmukainen ja ennakoitavissa. Järjestelmän tulee mahdollistaa kohtuullinen työssäkäynti siten parantaen opiskelijoiden toimeentuloa ja valmistumisen jälkeistä työllistymistä. Opintotukijärjestelmä tukee osaltaan myös kansainvälistä liikkuvuutta. Opintotuen elementtien on seurattava yleistä kustannustason nousua, ja opintotuen kehittämisen painopisteen on oltava täysipäiväisen opiskelun mahdollistamisessa.

Opintotuki on tärkeää sovittaa yhteen muiden etuuksien kanssa niin, että se huomioi joustavasti erilaiset elämäntilanteet toimeentulon vaarantumatta tai heikkenemättä. Perheellisten opiskelijoiden opintorahassa on oltava riittävä huoltajakorotus. Sairauslomalla olevan opiskelijan on voitava opiskella osa-aikaisesti siten, että toimeentulo on turvattu. Korkeakouluopintoihin tarkoitettua opintotukea tulee myöntää Suomessa opiskeltaessa vain yliopistolain 1 §:ssä mainituissa yliopistoissa ja toimiluvan saaneissa ammattikorkeakouluissa suoritettaviin korkeakouluopintoihin sekä opintolainan valtioneuvoston Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettaviin opintoihin.

Opiskelijoiden asumisen tuessa on tärkeintä, että tuen taso vastaa reaalisia asumiskustannuksia. Opiskelijoiden asumista pitää tukea ympärivuotisella, yksilökohtaisella asumisen tukijärjestelmällä, joka sopii ongelmitta yhteen opiskelijoiden muiden sosiaalietuuksien kanssa. Asumisen tukimuodon tulee sallia kohtuulliset tulot ja reagoida joustavasti vaihteleviin tuloihin. Asumisen tuen taso ei tule olla riippuvainen asunnon koosta tai asumismuodosta ja sen tulee vastata opiskelijoiden monimuotoisiin asumisen tarpeisiin.

Opintojen aikainen toimeentulo on turvattava ensisijaisesti etuuksilla. Niiden lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus halutessaan täydentää toimeentuloaan opintolainalla ja mahdollisuudella työntekoon. Opintotuen tulorajojen ei tule rajoittaa kohtuullista opintojen ohella tapahtuvaa työntekoa. Opintolainakanta ja opiskelijakohtainen lainamäärä on pidettävä kohtuullisella tasolla, jotta ne eivät rajoita korkeakoulutuksesta kiinnostuneiden tai vastavalmistuneiden ura- ja elämänpäätöksiä. Liian suureksi kasvavan opintolainataakan vaikutukset on nähtävä yhteiskunnan tasoisena ongelmana, jolla on vaikutuksia kokonaisten sukupolvien elinkaareen. Opintolainajärjestelmän kehittämisen painopisteen tulee olla riskisuojeiden parantamisessa niin, että ne ovat riittävät antamaan todellisen suojan lainan ottamiselle. Opiskelijoiden on saatava riittävän laajasti ja monipuolisesti tietoa opintolainajärjestelmästä. Opintolainaa, nostettua tai nostamatonta, ei saa lukea tuloksi minkään sosiaalietuuden tarvetta arvioitaessa.

Vaikuttamistavoitteita:

- Opintotuen kaksiportaisuudesta luovutaan.
- Opintotuki on siirrettävä opetus- ja kulttuuriministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon alaisuuteen.

- Yleistä asumistukea tulee kehittää yksilökohtaiseksi. Ruokakuntakohtaisuuden opiskelijoille ja nuorille aiheuttamat ongelmat on korjattava.
- Opintolainaa, nostettua tai nostamatonta, ei saa lukea tuloksi minkään sosiaalietuuden tarvetta arvioitaessa.
- Opintolainahyvityksen ehdoissa tulee opintoaikana huomioida ainoastaan siihen tutkintoon käytetty opintoaika, jonka aikana on nostettu opintotukea.
- Opintolainan korkotasolla on oltava katto.
- Kasvatetaan opintorahan määrää sillä välin, kun siirrytään kohti perustuloa.
- Opiskelijat ovat mukana sosiaaliturvan uudistamistyössä ja mahdollisissa kokeiluissa.
- Vaatimus opiskella vähintään 20 opintopistettä lukuvuodessa opintorahan saamiseksi poistetaan.
- Sairausloman ajan opintojen enimmäismäärät poistetaan.
- Opintotuen vuositulorajoja tulee korottaa siten, että yhdeksän kuukautta kalenterivuoden aikana opintotukea nostavan opiskelijan on mahdollista tienata 18 000 € ilman, että tulot vaikuttavat opintotukeen.

Opiskelijaruokailu ja ateriatuki

Opiskelijaruokailun on oltava mahdollista kaikille opiskelijoille. Opiskelijaruuan on tärkeää olla laadukasta, terveellistä, edullista ja monipuolista sekä kestäväällä tavalla tuotettua, huomioiden myös erityisruokavaliot. Opiskelijaruokailu tukee tärkeällä tavalla myös kansanterveyttä ja kestäväää kehitystä, ja sen tulee kannustaa kasvisruokailuun ja ohjata vähentämään lihansyöntiä sekä ruokahävikkiä.

Opiskelijaruokailua tuetaan ateriatukijärjestelmällä. Yliopistojen on tiedostettava vastuunsa opiskelijoiden ja henkilökunnan ruokailun järjestämisestä sekä kannettava vastuu omalta osaltaan kustantamalla myös jatkossa opiskelijaravintoloiden investointi- ja laitekustannuksia sekä tilavuokria. Muissa kuin korkeakoulun tiloissa toimiville opiskelijaravintoloille voidaan jatkossakin maksaa ylimääräistä aterialaikoista avustusta, millä korvataan tilojen ja kiinteiden laitteiden kustannuksia. Aterian enimmäishintaa on voitava nostaa ainoastaan, jos myös ateriatuen tasoa nostetaan.

Vaikuttamistavoitteita:

- Ateriatuki on saatava koskemaan pysyvästi myös mukaan otettavaa opiskelijaruokaa
- Ateriatuen taso turvataan tuotantokustannusten kasvun mukaisesti. Aterian enimmäishinnan nosto on sidottava ateriatuen nostoon.
- Opiskelijaruokaloiden on tarjottava laadukasta ja ravintopitoista kasvis- ja vegaanista ruokaa.
- Opiskelijat tietävät ruoan alkuperän ja ruoan ravintoarvotiedot sekä hiilijalanjälki ovat helposti saatavissa. Opiskelijaravintolat painottavat raaka-aineiden hankinnassa ekologisuutta.
- Ateriatuen rajoitus yhteen ateriaan päivässä opiskelijaa kohti on poistettava.

Laadukasta ja kohtuuhintaista opiskelija-asumista

Opiskelijoilla on oltava oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen. Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen kaikille edellyttää riittävästi yhteiskunnan tuotantotukia.

Opiskelija-asuntojen riittävä tarjonta vähentää kasvukeskusten asuntopulaa sekä helpottaa muiden vähävaraisten asuntotilannetta. Valtion tulee myöntää riittävästi tukea uusien opiskelija-asuntojen rakentamiseen sekä peruskorjaamiseen, jotta asuminen on edullista ja laadukasta. Kuntien tulee varmistaa riittävä tonttitarjonta tuetulle opiskelija-asuntotuotannolle luovuttamalla tontteja opiskelija-asuntojen rakennuttajayhteisöille ja kaavoittamalla maata opiskelija-asuntorakentamiseen. Valtion tulee edistää tonttitarjontaa luovuttamalla omia suojelurajoitteista vapaita maitaan edullisesti opiskelija-asuntoyhteisöille. Käyttötarkoituksen muutosten säätelyä lievitetään, jotta tyhjillään oleviin tiloihin voidaan sijoittaa pysyvää tai väliaikaista opiskelija-asumista.

Opiskelija-asuntoja rakennettaessa on kiinnitettävä huomiota laatuun, terveellisyyteen, saavutettavuuteen, esteettömyyteen, ympäristöystävällisyyteen, viihtyvyyteen sekä yhteisöllisyyden tukemiseen. Rakentamisessa ja ylläpidossa on kiinnitettävä erityistä huomiota niiden terveellisyyteen esimerkiksi sisäilman laadun osalta. Opiskelija-asunnoista on oltava hyvät julkisen ja kevyen liikenteen yhteydet opiskelupaikkakunnan keskustaan ja kampuksille. Korkeakoulut, opiskelija-asuntoyhteisöt ja kaupungit vastaavat yhdessä kansainvälisten opiskelijoiden asuttamisesta. Korkeakoulujen on kannettava vastuunsa kansainvälisten opiskelijoiden asumisen kustannuksista. Korkeakoulujen tulee kantaa vastuu myös väliaikaisesta tilapäismajoituksesta. Kansainvälisten opiskelijoiden ja työntekijöiden integroitumista yhteisöön tulee edistää lisäämällä asumista suomalaisten kanssa samoissa taloissa ja samoilla asuinalueilla.

Opiskelija-asuntojen vuokratason tulee pysyä markkinahintoja alhaisempana paitsi valtion tuotantotukien, myös joustavampien kaavoitus- ja autopaikkainormien sekä asunnon minimikokosäätelyn poistamisen ansiosta. Vuokra- ja omistusasumista tulee kohdella tasa-arvoisesti verotuksessa, jotta ne ovat yhtä houkuttelevia vaihtoehtoja ja ihmiset voivat valita asumismuotonsa omien mieltymystensä mukaan.

Vaikuttamistavoitteita:

- Ympäristöministeriön tulee ennakoida uusien opiskelija-asuntojen tuotantarvetta teettämällä opiskelija-asumisselvitys säännöllisesti.
- Uusien opiskelija-asuntojen tuotantotavoitteen saavuttamiseksi tulee aloittaa ohjelma nuoriso- ja opiskelija-asumisen kehittämiseksi. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen..
- Valtion tulee varmistaa riittävä tonttitarjonta asettamalla kasvukeskusten MAL-sopimukseen erillinen kiintiö pitkällä korkotukilainalla tuettujen opiskelija-asuntojen vuosituotannolle.

- Pitkän korkotukilainamallin omavastuukoron ja lyhennysohjelman tulee reagoida talousympäristömuutoksiin ja taata riittävä valtion tuki.
- Opiskelija-asuminen tulee pitää erityisryhmien investointiavustusten piirissä ja investointiavustusprosentti korottaa 20 %:iin.
- Opiskelija-asumisen uudistuotannon tuotantotuet tulee ensisijaisesti kohdistaa alueille, joilla opiskelijoiden asuntotilanne on kaikkein heikoin.
- Opiskelija-asuntokohteilla tulee olla oikeus myös samoihin tukiin kuin muulla valtion tukemalla vuokra-asuntotuotannolla.
- Opiskelija-asumiseen tarkoitettut tontit tulee kaavoittaa yksinkertaiseksi eikä liian tarkkoja rakennustapaa ohjaavia kaavamääräyksiä tule asettaa.
- Opiskelija-asuminen on vapautettava autopaikkainormista, liiketila- ja leikkiapaikkavaatimuksesta ja väestönsuojien rakentamisvelvoitteesta.
- Korkeakoulujen tulee vastata lukukausien epätasaisesta vaihto-opiskelijamäärästä johtuvasta opiskelija-asuntojen tyhjäkäytöstä.
- Tilojen käyttötarkoitusta säätäviä normeja sekä yhteistyötä rakennusalan toimijoiden välillä tulee kehittää siten, että tyhjiä tiloja voidaan joustavasti muuttaa esimerkiksi yrityskäytöstä opiskelija-asumiseen.
- Lukukausimaksujen maksaminen ei saa vaikuttaa opiskelija-asuntojen asukasvalintaan, vaan kaikkia opiskelijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti.
- Opiskelija-asumisen tuotantotukien tulee kannustaa monipuolisesti ympäristöystävällisiin ratkaisuihin ja mahdollistaa niihin vahva panostaminen ilman, että ympäristöystävälliset ratkaisut nostavat opiskelijoiden vuokria.
- Opiskelija-asumisen tulee tukea opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia muun muassa asukastoiminnalla, yhteisöllisyyttä tukemalla sekä yhteistyöllä opiskelijoiden erilaisten tukiverkoston kanssa.

Opiskeluterveydenhuolto ja YTHS

Terveydenhuoltojärjestelmä ja riittävästi resursoituiden terveyden- ja sairaanhoidon palvelut tukevat hyvinvointia sekä ylläpitävät työ- ja opiskelukykyä. Terveydenhuoltojärjestelmä tasaa väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja sekä toimii tiiviissä yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa. Terveydenhuollon resurssit on suunnattava ongelmien ennaltaehkäisyyn ja matalan kynnyksen palveluihin. Liikunnan merkitys terveyden edistäjänä on huomioitava ja liikuntamahdollisuuksien oltava kaikkien saavutettavissa. Terveydenhuollossa pitää hyödyntää digitalisaation sekä omahoidon tarjoamia mahdollisuuksia.

Terveydenhuoltojärjestelmän tulee pohjautua elämäntapaajatteluun. Palvelut on suunniteltava ja toteutettava pääsääntöisesti ikäryhmittäin, jolloin kerrytetään vahvaa osaamista ikäkaudelle tyypillisistä terveysongelmista. Elämäntapaajattelu edistää yksilöiden sekä väestöryhmien kokonaisvaltaista palvelutarpeiden huomiointia. Keskeinen osa elämäntapaajattelua ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen. Opiskeluterveydenhuollon on oltava enemmän kuin pelkkä opiskelijan terveydenhoito – se on yhteisöterveyteen ja ennaltaehkäisyyn panostava toiminnallinen ja lainsäädännöllinen kokonaisuus, jonka osana tarjotaan opiskelijoille perustason terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Erityisen tärkeitä kokonaisuuksia opiskeluterveydenhuollossa ovat toimivat mielenterveyden, seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä suun terveyden palvelut. Terveysneuvonta ja -tarkastukset on järjestettävä myös nuorille opiskeluterveydenhuollon ulkopuolella. Kaikkien perustutkinto-opiskelijoiden tulee olla oikeutettuja opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Korkeakoulujen tulee järjestää kaikille jatko-opiskeleville henkilöille heidän terveystarpeitaan vastaava työterveydenhuolto, joka on riittävästi resursoitu. Palveluketjut opiskeluterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja julkisen terveydenhuollon välillä ovat sujuvia ja selkeitä. Potilastietojen siirtyminen eri toimijoiden välillä on vaivatonta.

Kaikkien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijoiden ja ylioppilaskuntaan kuuluvien kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto tulee järjestää Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) kautta, jonka on oltava osa julkisrahoitteista terveydenhuoltojärjestelmää. Opiskelijat osallistuvat sekä YTHS:n päätöksentekoon että rahoitukseen lakisääteisen ja kohtuullisen terveydenhoitomaksun kautta. YTHS:n rahoituksen on oltava ennakoitavissa ja perustuttava pitkäjänteisiin sopimuksiin. Opiskelijoille on tarjottava toimivat ja samantasoiset terveyspalvelut riippumatta asuin- tai opiskelupaikasta. YTHS:n palveluiden saatavuus on taattava niin lähi- kuin etäpalveluina. Opiskelijalle tulee varata oikeus valita vastaanottotapa, kun se on mahdollista vastaanoton luonteen ja opiskelijan ja palveluntarjoajan sijaintien perusteella.

YTHS:n ja muiden julkisrahoitteista terveydenhuoltoa toteuttavien tahojen tulee tarjota palveluita sekä tiedottaa niistä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. YTHS:n henkilökuntaa tulee kouluttaa säännöllisesti, ja heillä tulee olla osaamista myös yhdenvertaisuusasioissa. YTHS:n tulee tarjota matalan kynnyksen palveluita esimerkiksi kampuksilla. YTHS:n tulee olla digitalisaation edelläkävijä ja panostaa yhteisöterveyteen ja oppilaitosyhteistyöhön. YTHS tarjoaa korkeakouluopiskelijoille laadukkaan palvelukokonaisuuden, joka sisältää yleisterveyden, suun terveyden sekä mielenterveyden palvelut.

Vaikuttamistavoitteita:

- YTHS:n henkilökuntaa on koulutettava kohtaamaan paremmin kaikkia opiskelijoita. Opiskelijaterveydenhuollon henkilöstöllä tulee olla valmiudet kohdata vähemmistöön kuuluvia opiskelijoita. Henkilökunnalle tulee tarjota yhdenvertaisuuskoulutusta muun muassa ennakkoluuloista ja -oletuksista, ableismista ja rasismista.
- Varmistetaan hoitoketjun katkeamattomuus siirryttäessä palveluntarjoajien välillä.

- Kaikkien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijoiden ja ylioppilaskuntaan kuuluvien kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto tulee järjestää Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) kautta.
- YTHS:n on oltava osa julkisrahoitteista terveydenhuoltojärjestelmää ja sen riittävä rahoitus tulee turvata tulevaisuudessa.
- YTHS on edelläkävijä digitaalisissa terveystalvissa, omahoidossa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä uusien matalan kynnyksen kampusvastaanottojen muodossa.
- Opiskelijaterveydenhuollon mielenterveyspalveluihin pääsee nopeasti ja matalalla kynnyksellä. Tarjolla on kullekin yksilölle parhaiten soveltuvia, monipuolisia mielenterveyspalveluja, kuten yksilö- ja ryhmämuotoisia hoitoja sekä digitaalisia palveluita. Nämä palvelut ovat saatavilla myös englanniksi ja huomioivat kulttuuristen ja kielellisten taustojen moninaisuuden.
- Alle 29-vuotiaille nuorille ja kaikille korkeakouluopiskelijoille tarjotaan mahdollisuutta maksuttomaan kuntoutuspsykoterapiaan.
- Psykoterapeuttien riittävän määrän edistämiseksi psykoterapiakoulutus on muutettava julkisesti rahoitetuksi ja psykoterapeuttiopiskelijalle maksuttomaksi koulutukseksi.
- Opiskeluterveydenhuollon ja julkisrahoitteisen terveydenhuollon tulee tarjota maksutonta ehkäisyä alle 29-vuotiaille ja kaikille YTHS:n palveluiden piirissä oleville opiskelijoille.
- Korkeakoulut järjestävät kaikille jatko-opiskeleville henkilöille heidän terveystarpeitaan vastaavan työterveydenhuollon, joka on riittävästi resursoitu.
- Toisen asteen opiskelijat on siirrettävä kouluterveydenhuollon lainsäädännölliselle ja toiminnalliselle vastuulle. Mielenterveyshäiriöiden hoito lisätään kouluterveydenhuollon lakisääteisiin tehtäviin.
- Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on järjestettävä myös opiskeluterveydenhuollon ulkopuolelle jääville nuorille.
- Korkeakoulupaikkakunnilla julkisrahoitteisen terveydenhuoltojärjestelmän piirissä toteutettavat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut tulee saada suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
- Opiskeluterveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja julkisen terveydenhuollon väliset palveluketjut ovat sujuvia ja selkeitä. Potilastietoja on helppo siirtää eri toimijoiden välillä.
- Hoitoon hakeutumisen prosessin voi aloittaa ajasta riippumatta. YTHS:llä tulee olla ympärivuorokautinen yhteydenottokanava hoidontarpeen arviointiin.